

получилось показати в фільме войну глазами «простого солдата» во Вьетнаме со всеми тяготами и неоднозначностями войны.

Таким образом, война во Вьетнаме изображается как история борьбы с коммунизмом, в которой участвуют солдаты, чьи судьбы не волнуют государство. Американский солдат был изображен как закончивший школу, но вместо университета ушедший на войну, затем ставший психически неуравновешенным человеком, который день за днем убивает, наркоманит, пьет, проявляет насилие к мясному населению, а также сержант, который находится во Вьетнаме с 1965-го имеет большее влияние на солдат, чем лейтенант, прибывший в 68-м что отображает плохую дисциплину и самоуправство, царившее в армии в то время, а после войны эти люди вернуться домой, принеся с собой Вьетнам. Но ни они, ни их война в США никому не нужны [7]. Следовательно, фильм актуализирует и проблему социальной адаптации людей, которые учувствуют в конфликте, и после войны вынуждены жить в мирной среде.

Список использованных источников и литературы:

1. Library of Congress Cataloging-in-Publication Data Anderegg, Michael A. *Inventing Vietnam: the war in film and television* / edited by Michael Anderegg.
2. Кинофильм «Зеленые береты»/ автор Р. Мур
3. Художественный фильм «Апокалипсис Сегодня» /автор Ф. Каполла
4. Ebert, Roger. *Platoon Movie Review & Film Summary* (1986)
5. Palmer, (1995)
6. Герр Майкл «Репортажи»
7. Stone, Oliver. *Oliver Stone: Interviews* / Silet, Charles L. P. — Univ. Press of Mississippi, 2001. — 206 p.

Гаврилюк Марина

ПОЛІЕТНІЧНІСТЬ ЯК ПРОВІДНИЙ ФАКТОР У РОЗВИТКУ СЕПАРАТИЗМУ

У XXI сторіччі сепаратистські рухи відіграють деструктивну роль як у внутрішньополітичному житті кожної країни, так і в системі міжнародних відносин загалом. У статті аналізується явище поліетнічності як провідного фактору у виникненні й розвитку сучасних сепаратистських рухів, вивчаються їхні загальноєвропейські організаційні форми, методи, вимоги та країни, в яких сепаратизм загрожує національній єдності та безпеці.

Ключові слова: *сепаратизм, поліетнічність, національна ідентичність, Каталонія, Країна Басків.*

In the 21st century, separatist movements play a destructive role both in the domestic political life of each country and in the system of international relations in general. The article analyzes the phenomenon of polyethnicity as the leading factor in the emergence and development of modern separatist movements, examines their all-European organizational forms, methods,

requirements, and countries in which separatism threatens national unity and security.

Keywords: *separatism, polyethnicity, national identity, Catalonia, The Basque Country.*

Сучасний етап розвитку людства характеризується суперечливими процесами, які несуть у собі як об'єднуючі, так і деструктивні елементи. Майже усі держави у сьогоднішньому світі є багатоетнічними. Відповідно для проведення успішної внутрішньої політики в державі перед владою постає таке завдання як врахування національних особливостей кожного етносу. Адже будь-яка етнічна група прагне аби її інтерес у політичній, економічній та культурній сферах був врахований. За сучасних умов глобалізації це прагнення стає притаманним все більшій кількості етносів. Це активізує вивчення сепаратизму як у науковому, так і практичному вимірах.

Нині сепаратизм визначається як явище, що загрожує сучасній глобальній системі міжнародної безпеки. Він також є дестабілізуючим фактором у низці суверенних поліетнічних держав, набуваючи форм насильства та вбивств, тероризму, озброєних сутичок тощо. Різноманітність проявів та особливостей сепаратизму, його зв'язок із кризою національних держав та активізація процесу сепаратизації ставить перед міжнародно-політичною наукою завдання в об'єктивному та детальному дослідженні цього явища.

Збігнев Бжезинський, торкаючись питань сепаратизму, зазначає, що «спочатку національні почуття фокусуються на проблемі відродження національних мов, як устремління до національного самозбереження перед загрозою прогресуючої асиміляції, потім висувуються вимоги національно-культурної автономії, що з часом призводить до боротьби за національний суверенітет»[4, 15].

Аналізуючи феномен сепаратизму, П. Шляхтун зазначає, що «проблема адекватності державного, національного й соціально-економічного розвитку залишається актуальною для багатонаціональних і навіть однонаціональних держав із компактно розселеними національними меншинами. Загострення цієї проблеми, особливо пов'язане з тим чи іншим видом соціальної нерівності, породжує сепаратизм, який є найбільшою загрозою єдності країни» [7].

Етнічні причини є ключовими для цього явища, адже перетворюють сепаратизм у надзвичайно небезпечне явище, в основі якого лежить національна самоідентифікація людини, етносу. Усвідомлення меншинами свого походження, традицій, вірувань, унікальності культури, почуття історичної спадковості формують етнічну ідентичність, яка є одним з найсталіших елементів людської суб'єктивності, що не залежить від зміни соціальних ролей, статусів, видів діяльності, політичних чи інших орієнтацій [5, 66].

На цьому ж наголошує американська дослідниця Мета Спенсер у своїй роботі «Separatism: democracy and disintegration», де одним з головних факторів, які спричиняють виникнення сепаратизму, вона визначає національну ідентичність. Саме національна ідентичність є рушійним фактором практично всіх сепаратистських тенденцій, але ця проблема стає більш актуальною, коли формування цієї національної ідентичності проходить під впливом зовнішніх факторів. У такому випадку сепаратизм може бути своєрідною відповіддю на утиски та пригноблення етнічної групи [3].

Одним з найбільш яскравих прикладів розвитку сепаратизму слугує – Європейський Союз. Незважаючи на потугу та динаміку інтеграційних процесів, окремі країни ЄС зіштовхнулися з сепаратистськими рухами, які загрожують їхній національній безпеці. Це явище з'явилося у Європі як відповідна реакція на процеси централізації та уніфікації соціальних структур та культур, котрі останні кілька десятиліть проводилися авторитарними, диктаторськими та націоналістичними режимами низки європейських країн. Після повалення цих режимів (після Другої світової війни) розпочався зворотній процес – рух за регіоналізацію країн. Тому можна зробити припущення, що у майбутньому жителі Європи будуть асоціювати себе не стільки з країною, скільки з регіоном, сприймаючи регіоналізм як цілком нормальне явище, цілком нормальну форму сепаратизму [6, 82].

Від економічного та соціокультурного становища, внутрішньополітичної стабільності, міцності владної вертикалі, географічного розташування залежить і радикальність сепаратистської риторики, яка зводиться до кількох можливих варіантів – вимог сецесії, іредентизму, деволюції та енозису. На сьогодні методи боротьби європейських сепаратистських угруповань залишаються в більшості випадків легальними, а максималістська мета боротьби («створення суверенної держави») змінюється на більш реалістичну мету – досягнення національно-культурної, економічної та політичної автономії в межах існуючої держави [8]. Так, у 1979 році націоналістами-автономістами, які представляли інтереси нацменшин і домагалися розширення їхніх політичних прав, було утворено «Європейський вільний альянс» (European Free Alliance, EFA), який об'єднує регіональні та громадянські національно-демократичні партії Європи. Членами EFA є 40 партій з 17 країн Європи, що мають досить широке представництво в органах влади: 7 депутатів Європарламенту, 61 депутат національних парламентів, 171 депутат регіональних органів влади та понад 2,7 тис. членів муніципалітетів [2].

У 1985 році 47 регіонів Європи об'єдналися в «Асамблею Європейських регіонів» (Assembly of European Regions, AER), яка мала свою програму та проголосила своїми наступні цілі: підтримка «політичного голосу регіонів Європи»; сприяння регіоналізації Європи;

підтримка принципів субсидіарності між місцевими, регіональними та національними рівнями. На сьогодні АЕР об'єднує понад 300 регіонів із 35 країн і 15 міжрегіональних організацій [1].

Активізація сепаратистських рухів, які спостерігаються сьогодні майже в усіх країнах Європи, значною мірою спричинена припливом нелегальних і легальних мігрантів, що викликає зростання соціальної напруги в країні-реципієнті. Для більш ретельного аналізу феномену сепаратизму необхідно проаналізувати історію його розвитку та сучасний стан в окремих країнах Західної Європи, де прояви сепаратизму є найзагрозливішими. Це - Каталонія і Країна Басків в Іспанії, Північна Ірландія і Шотландія у Великобританії, Корсика у Франції, Паданія в Італії, Гренландія і Фарерські острови в Данії, а також Фландрія і Валлонія у Бельгії. Саме ці регіони є одними з найперших кандидатів у боротьбі на отримання незалежності у майбутньому.

Водночас досвід Іспанії, Бельгії, Італії та Великобританії щодо розподілу владних повноважень між центральною та регіональною владами у поліетнічних державах є актуальним для сучасної України, особливо враховуючи як реалії російсько-української війни 2014-2019 років та події, що мають місце у Донецькій та Луганській областях, так і існуючі сепаратистські тенденції в інших регіонах нашої країни. Для подальшого поглибленого дослідження проблематики сепаратизму та його нівелювання необхідно комплексно вивчати європейський досвід мирної взаємодії центральної та регіональної влади в державному управлінні поліетнічними структурами.

Список джерел та використаної літератури:

1. AER: Statute & strategies [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://aer.eu/aer-largest-independent-network-regions-wider-europe/>
2. Assembly of European Regions: history, structure, origin [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.e-f-a.org/about-us/whats-efa-and-history/>
3. Spenser M. Separatism: democracy and disintegration / M. Spenser. – Boston.: Rowman & Littlefield, 1998. – 317 p.
4. Бжезинский З. Посткоммунистический национализм. – М.: ИНИОН, 1991. – 15 с.
5. Горчаков Л. Историчне коріння етносепаратизму як об'єкта політологічних досліджень / Л. О. Горчаков // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Миколаїв, 2009. – Т.110. Політологія. – № 97. – С.66–71.
6. Иорданский В. Глобальный этнический кризис, или сумерки разобщенности / Иорданский В. – МЭиМО. – №12 – 1993.– С. 82-93.
7. Шляхтун П. Політологія (теорія та історія політичної науки): Підручник / П. П. Шляхтун. – 3-тє вид., стер. – К.: Либідь, 2005. – 576 с.

8.Штомпка П. Социология социальных изменений / П. Штомпка; пер. с англ. А.С. Дмитриева // – М.: Аспект Пресс, 1996. – 415 с.

Секція 5. Внутрішня та зовнішня політика: у пошуках балансу

Лютко Наталія

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ ЯК СУБ'ЄКТИ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Розглянуто роль політичної партії як суб'єкта виборчого процесу. Визначено що у сучасній демократичній системі партії стають активними учасниками виборчого процесу і одним із важливих інститутів представництва.

Ключові слова: *вибори, політична партія, суб'єкт виборчого процесу.*

The role of the political party as the subject of the electoral process is considered. It is determined that in the modern democratic system the parties become active participants of the election process and one of the important institutions of representation.

Keywords: *election, political party, subject of the election process.*

Одним з суб'єктів електорального процесу є політичні партії. Саме вони, беручи участь в електоральному процесі, артикують суспільні вимоги та транслюють їх. Оцінити роль та місце партій у системі державної влади можемо через аналіз соціальних функцій, які вони виконують. На підставі узагальнення результатів наукових досліджень можна визначити такі основні функції політичної партії у сучасному суспільстві:

1. Політичне представництво соціальних інтересів. Політичні партії є важливими виразниками інтересів соціальних класів, прошарків і груп, трансформуючи велику кількість цих різноманітних і специфічних потреб і вимог у більш системні, зручні для оперування пропозиції. Проте в той час, коли групи тиску лише виражають певні інтереси, політичні партії відбирають, раціоналізують і впорядковують інтереси, зазвичай, різних груп, об'єднуючи їх в єдину систему. Фактично партія виступає важливим фактором у визначенні, відборі, систематизації та вираженні суспільних інтересів у політиці.

2. Соціальна інтеграція – узгодження соціальних інтересів через взаємодію політичних партій.

3. Розроблення ідеології, політичних доктрин і програм. Політичні партії, концентруючи в собі певну систему ідейних цінностей щодо здійснення політичної влади в суспільстві, виступають об'єктами емоційної прихильності або протидії. Справляючи в такий спосіб значний вплив на громадську думку та поведінку громадян (виборців), партії відіграють роль своєрідного «лакмусового папірця», «соціального індикатора» та, відповідно, інтеграційного фактора для тих чи інших